

Indonéský makroregion (Jihovýchodní Asie)

1. Vymezení a společné znaky makroregionu

- **Geografické vymezení:**
 - Leží mezi Indickým a Tichým oceánem a mezi Čínou a Austrálií.
 - **Pevninská část (Poloostrov Zadní Indie):** Myanmar, Thajsko, Laos, Kambodža, Vietnam, pevninská část Malajsie.
 - **Ostrovní část (Malajské souostroví):** Indonésie (největší stát), Filipíny, Singapur, Brunej, Východní Timor, ostrovní část Malajsie.
- **Společné charakteristické rysy:**
 - **Strategická poloha:** Leží na klíčových námořních trasách (Malacký průliv).
 - **Fragmentovaná geografie:** Velké množství ostrovů, poloostrovů a pohoří.
 - **Klima:** Dominantní vliv tropického monzunového a rovníkového podnebí.
 - **Přírodní rizika:** Součást "Pacifického ohnivého kruhu" – vysoká vulkanická a seismická aktivita, riziko tsunami. Časté tropické cyklóny (tajfuny).
 - **Etnická a kulturní pestrost:** Stovky etnických skupin a jazyků.
 - **Náboženská rozmanitost:** Místo, kde se setkává buddhismus, islám, křesťanství a hinduismus.
 - **Ekonomika:** Rychle se rozvíjející region, řazen mezi "**Asijské tygry**" (zejména starší Singapur a novější Thajsko, Malajsie, Indonésie, Vietnam, Filipíny).
 - **Politická integrace:** Většina států je členem **ASEAN** (Sdružení národů jihovýchodní Asie).

2. Přírodní podmínky

- **Geologie a reliéf:**
 - Převážně hornatý a členitý povrch.
 - **Pevninská část:** Dlouhá, poledníkově orientovaná horská pásma (pokračování Himálaje), mezi nimiž leží úrodné nížiny velkých řek.
 - **Ostrovní část:** Mimořádně složitá, tvořená tisíci ostrovů.
 - Největší ostrovy: Borneo (Kalimantan), Sumatra, Jáva, Sulawesi (Celebes), Nová Guinea (část).
 - Mnoho ostrovů je sopečného původu, s desítkami aktivních sopek (Krakatoa, Merapi).
- **Podnebí:**
 - **Rovníkové (ekvatoriální):** Indonésie, Malajsie, Singapur. Stále horké a vlhké po celý rok.
 - **Tropické monzunové:** Pevninská část, Filipíny. Střídání výrazného období dešťů (letní monzun) a období sucha (zimní monzun).
 - Vysoké teploty a vlhkost vzduchu po celý rok.
- **Vodstvo:**
 - **Řeky:**
 - Většina pramení na Tibetské náhorní plošině.

- **Mekong:** Nejdelší a nejvýznamnější řeka regionu. Protéká 6 státy, klíčový zdroj vody a obživy ("matka vod").
- Další významné řeky: Iravádí (Myanmar), Salwin, Menam (Thajsko), Rudá řeka (Vietnam).
- Řeky vytvářejí rozsáhlé a úrodné delty.
- **Jezera:** Největší jezero Tonlesap v Kambodži (jeho velikost se dramaticky mění s monzuny).
- **Biosféra:**
 - Vysoká biodiverzita, patří mezi nejbohatší oblasti světa.
 - **Tropické deštné lesy:**
 - Pokrývají velkou část ostrovů (Borneo, Sumatra, Nová Guinea).
 - Ohroženy masivním odlesňováním pro zisk zemědělské půdy (palma olejná) a těžbu dřeva.
 - Domov orangutanů, tygrů sumaterských, slonů indických.
 - **Monzunové lesy:** Na pevnině, v období sucha opadávají.
 - **Mangrovy:** Rozsáhlé porosty na pobřeží a v deltách řek.
 - **Wallaceova linie:** Biogeografická hranice mezi asijskou a australskou faunou, prochází Indonésií.

3. Obyvatelstvo

- **Počet a dynamika:**
 - Přes 680 milionů obyvatel.
 - **Indonésie:** 4. nejlidnatější stát světa (cca 280 mil.).
 - Vysoký přirozený přírůstek, mladá věková struktura.
- **Rozmístění:**
 - Extrémně nerovnoměrné.
 - **Nejvyšší koncentrace:** Úrodné říční delty a nížiny, sopečné ostrovy s úrodnou půdou.
 - **Ostrov Jáva (Indonésie):** Jeden z nejhustěji zalidněných ostrovů na světě.
 - **Řídké osídlení:** Horské vnitrozemí, husté pralesy (Borneo, Nová Guinea).
- **Etnická a jazyková pestrost:**
 - Stovky etnických skupin.
 - **Příklady:** Javánci, Sundové (Indonésie); Vietnamci; Thajci; Barmánci; Khmerové (Kambodža); Malajci.
 - Významná **čínská menšina** v mnoha státech, často hraje klíčovou roli v ekonomice.
- **Náboženství:**
 - Velmi pestré a geograficky diferencované.
 - **Islám:** Dominantní v **Indonésii** (nejlidnatější muslimský stát světa), Malajsií a Bruneji.
 - **Buddhismus:** Dominantní na **pevnině** (Thajsko, Myanmar, Kambodža, Laos, Vietnam).

- **Křesťanství (katolicismus):** Dominantní na **Filipínách** (dědictví španělské kolonizace) a ve Východním Timoru (dědictví portugalské kolonizace).
- **Hinduismus:** Menšinově, např. na indonéském ostrově Bali.

4. Hospodářství

• Obecná charakteristika:

- Jeden z nejdynamičtější se rozvíjejících regionů světa.
- Velké rozdíly v ekonomické úrovni:
 - **Vyspělé ekonomiky: Singapur** (globální finanční a obchodní centrum, jeden z nejbohatších států světa). Ropná monarchie **Brunej**.
 - **Nově industrializované země ("Asijští tygři"):** Malajsie, Thajsko, Indonésie, Vietnam, Filipíny.
 - **Nejméně rozvinuté země:** Laos, Myanmar, Kambodža, Východní Timor.

• Zemědělství:

- Stále zaměstnává velkou část populace, ale jeho význam klesá.
- **Pěstování rýže:** Klíčová plodina pro obživu, pěstovaná na zavlažovaných polích a terasách.
- **Plantážní plodiny (na vývoz):**
 - **Palma olejná:** Indonésie a Malajsie jsou dominantní světoví producenti. Pěstování je spojeno s masivním odlesňováním.
 - **Přírodní kaučuk:** Thajsko, Indonésie, Malajsie (světoví lídři).
 - **Kokosová palma, káva, čaj, koření** (hřebíček, pepř – "Ostrovy koření").
- Pěstování opia v oblasti "**Zlatého trojúhelníku**" (pohraničí Myanmaru, Thajska a Laosu).

• Těžba a průmysl:

- Bohaté zásoby nerostných surovin.
- **Ropa a zemní plyn:** Indonésie, Malajsie, Brunej.
- **Cín:** Indonésie a Malajsie patří k největším světovým producentům.
- **Nikl, měď, bauxit, drahé kovy.**
- **Průmysl:**
 - Rychlý růst průmyslové výroby, často financován zahraničními investicemi (Japonsko, Jižní Korea, USA).
 - Důraz na **levnou pracovní sílu**.
 - **Odvětví:** Elektronika (montovny), textilní a oděvní průmysl, automobilový průmysl, potravinářství.

• Služby:

- Rostoucí význam.
- **Cestovní ruch:** Jeden z nejdůležitějších sektorů.
 - **Přímořská letoviska:** Thajsko (Phuket), Indonésie (Bali), Filipíny, Malajsie.
 - **Kulturně-historické památky:** Angkor Vat (Kambodža), Borobudur (Indonésie), stará města v Thajsku a Vietnamu.
- **Doprava a obchod:**

- **Singapur:** Jeden z největších a nejrušnějších přístavů světa.
- **Malacký průliv:** Nejdůležitější námořní trasa mezi Indickým a Tichým oceánem, strategicky klíčový bod.

5. Problémy a konflikty

- **Environmentální problémy:**
 - **Masivní odlesňování:** Ztráta deštných pralesů kvůli plantážím palmy olejné, těžbě dřeva a zakládání polí. Vede k erozi půdy a ztrátě biodiverzity.
 - **Znečištění:** Moří (plasty), ovzduší (smog z lesních požárů).
 - **Ničení korálových útesů:** Vlivem oteplování, znečištění a destruktivních rybolovných metod.
- **Politické a etnické napětí:**
 - **Spory v Jihočínském moři:** Několik států regionu (Vietnam, Filipíny, Malajsie, Brunej) si nárokuje ostrovy a zdroje, které si nárokuje i Čína.
 - **Etnické a náboženské konflikty:** Utlačování menšin (např. Rohingové v Myanmaru). Separatistická hnutí (např. v Indonésii, na Filipínách).
- **Sociální problémy:**
 - Velké rozdíly v životní úrovni.
 - Chudoba na venkově.
 - Problémy s lidskými právy v některých zemích (Myanmar, Vietnam, Kambodža).
- **Přírodní katastrofy:**
 - Častá zemětřesení, sopečné erupce (region je geologicky velmi aktivní).
 - Riziko tsunami (ničivé tsunami v Indickém oceánu v roce 2004).
 - Tropické bouře (tajfuny) zasahují zejména Filipíny a Vietnam.